

د نورو ژبولغات په پښتو کښي

څنگه قبول کړو؟

دښاغلي محمد رسول خان پښتون له قلمه :

تر دغه عنوان لاندې مودتبري مياشتي په مجله کښي دښاغلي خبر اوڅ مضمون ولوست زه په دغه باره کښي يوه لنډه رايه لرم ليکم ئي :

زه ددغه طرفدار نه يم چه څوک دبل چاپر زامنو دلحانه نومان زدي واقعا دا کار د فطرت دي چه په زوره پردې راولي او بياني خپلوي مگر که سري به دقيق شي تر څو چه هغه پردي دخپلوي رنگ قبول نکړي اود قوم دصوت او خاصو لهجويو په قالب کښي تنزل پر لحن نه مني اود نوي ژبي هر ډول قوماندې ته اطاعت ونکړي خوشي په خوشي نه خپلېزي - نو هر کله چه خپل وبلل شوه هغو ته بيا ضرر به ستر که نه کتل کيږي او نه بياور ته بايد ضرر ورسولای شي کله چه دبحروف زموږ او دنورو ژبو تر منځ مشترک دي چه پدغه مشترک حروفو سره مختلف قومونه ژغېزي او ديو ډول حروفو څخه کار اخلي چه په هغو کښي فرقونه نشته دامتياز و د فرقونه دپرحله په تر کيپ کښي دهغو الفاظودي چه د محیط مقتضا او جسمي ساختمان سره او دهر جا د مفاهمو دوسالو سره سم ئي اختلاف موندلی او بيا يوه ژبه په جلا جلا صوتونه او اواز سره استعمالوي (ماته دعلم دپلوه به نه ده معلوم) خو گواکي مظاهره داسي راته ښکاري چه دحروفو تر کيپ داواز زاده د محیط د اقتضا او د جسم دجوړښت تابع دي .

ددغه قراره څخه مهم مميزات دژبي او قوميت ديږندلو شاهد بايد ادا او لهجه وبلله شي چنانچه يو يادسيوان او پښتون چه دواړه فارسي وايي مو نيز يوه بدلای شو چه کوم يوپښتون او کوم يويادسيوان دي - نو څرنگه چه ددغی لاري څخه دژبي وحيثيت ته صدمه نشي متوجه کېدلای نو مونږ به څه شي مجبور کړي يو چه دبل چاپر زامنو پدغه ضرورت په تکليف سره نو موږ زډوا ويا به داسي بدليته کېږو چه څوک به دکور څخه شړو .

غرض داچه هر څه شيان چه زموږ نيز دژبي نفوذ پر لحن مني مو نيز بايد ورور نه کملک نکړو - يوبله خبره مي هم دذهن ته رالځي چه دژبو تر منځ هم لکه چه يو نسبت پروت دي څه رنگه چه پښتو داروپا ئي ژبو سره مناسبت لري هغه مناسبت مثلا په عربي کښي نشته او پردي ډېر کلمات شته دي چه يوپښتون ئي به ادا کولای شي او ويوه عرب ته هغه زور غواړي - په هر حال هغه کلمات چه ادا ئي پر ژبه درته نوي او ذوق له هغو څخه بدنه وړي بله به داوي چه اړه به و نه لرو چه دا کار فطرت و کړي اود ژبي نفوذ په طبيعې ډول سره پر جاري کاندې دغه رنگه بياني چه ليکوال هم دا طريقه منلي اوواکبريت ته خضوع وکړي .